

Naturskolan i Sollentuna

Verksamhetsberättelse 2009

Inledning

Under året har Naturskolan genomfört 148 utedagar där lärare fått handledning tillsammans med sina klasser, drygt 3 500 elever har använt utomhuspedagogik i undervisningen.

Naturskolan är ett verktyg för skolorna att nå målen i kursplaner och läroplan.

Naturskolan har också genomfört flera utbildningar riktade till pedagoger.

Naturskolan startade 1984 som en av landets första Naturskolor. Naturskolan jobbar efter mottot ”att lära in ute”. Naturskolan har en kommunövergripande verksamhet som erbjuder pedagoger kompetensutveckling tillsammans med sina elever genom handledning i praktiken. Några av Naturskolans mål är att stimulera förskolor och skolor att lära känna sin närmatur och använda den i sin verksamhet, att sprida pedagogiska metoder för uteundervisning samt väcka intresse och engagemang för hållbar utveckling.

Organisation

Naturskolan ingår organisatoriskt som en del av den kommunala enheten Tegelhagens skola och förskola. Naturskolan, Tegelhagen, förskolan Natura och förskolan Vildmarken bildar tillsammans **Utomhuspedagogiskt Centrum**. Syftet med Utomhuspedagogiskt Centrum är att sprida och utveckla utomhuspedagogik både internt men också externt till andra skolor och förskolor.

Abonnemang

Skolorna tecknar ett samarbetsavtal med Naturskolan ett sk abonnemang. Ett abonnemang innebär ett nära samarbete mellan skolan och Naturskolan. Några skolor har valt att ha abonnemang för samtliga elever i alla årskurser, andra skolor väljer ut vissa årskurser. Skolan betalar en abonnemangsavgift per elev, under 2009 har abonnemangsavgiften varit 100 kr/elev och läsår. För den avgiften får skolan:

- Handledning i praktiken. En utedag per läsår för varje klass/barngrupp (20-30 elever/grupp). Under utedagen görs undersökningar i naturen vid Naturskolan eller runt den egna skolan.
- Lån av utrustning och litteratur för naturstudier runt den egna skolan. Detta gäller ej den utrustning som de aktuella dagarna används av grupper som besöker Naturskolan.
- 30% rabatt på kursavgiften på kurser i Naturskolans (utomhuspedagogiskt centrum) kursprogram.
- 2-3 lärare från varje skola inbjuds till ”abonnemangskurs” en eftermiddag per termin. Det är ett tillfälle för erfarenhetsutbyte kring utomhuspedagogik och hållbar utveckling.

Skola	Antal elever (ht 09)	kommentar
Runbacka	288	dubbelt abonnemang (höst och vår) för åk 3-5
Utbildning Rotebro	186	Åk 4, 5 och 6 samt Mimer och Fenix
Gärdeskolan	418	F-9
Helanelundsskolan	367	Åk 4, 5, 6, 7
Kokalite/Grindskolan	15	Åk 2-3
Norrviken	49	Åk 4
Skälbyskolan	152	F-3
Sofielundsskolan	551	F-9 + förberedelsekl
Sollentuna Musikklasser	180	Åk 4-6
Tegelhagen	332	F-5
Töjnan	74	Åk 3 och 5
Utbildning Silverdal	346	dubbelt abonnemang (höst och vår) för F-3
Vibyskolan	28	Åk 4
Edsbergsskolan	28	6-7
Vaxmoraskolan	266	F-5
Mikaelsskolan	71	4 klasser
Tal o ch språk, Brageskolan	62	1-9
Häggviksskolan	89	Åk 6-9, arbetslag A
summa	3 502	

Barn- och ungdomsnämnden subventionerar Naturskolans abonnemangsverksamhet med en ”naturskolepeng”. Under 2009 har antalet elever inom abonnemanget minskat ca 9 %. Minskningen beror framför allt på att Utbildning Silverdal valde att inte låta sina äldre elever, åk 6-9, få Naturskoledagar.

Några nya samarbetspartners har dock tillkommit om än i liten skala, Edsbergsskolan med en profilklass och Vibyskolans åk 4.

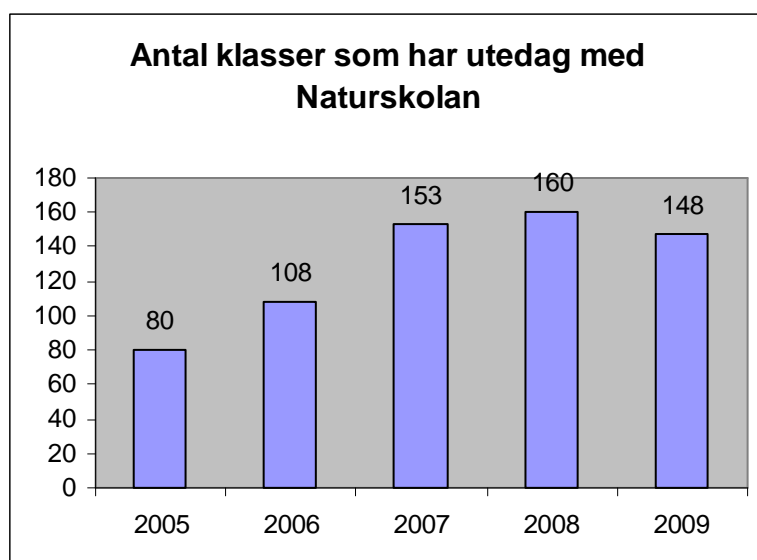
Utedagen – handledning i praktiken

Pedagogen har, tillsammans med sina elever, återkommande utedagar med Naturskolan. Målet är att pedagogen höjer sin utomhuspedagogiska kompetens och får handledning i praktiken. Pedagogen och klassen kommer till Naturskolan vid Väsby gård på Järvafältet eller Naturskolan kommer till klassens närnatur. Några av kommunens skolor har fin närnatur och väljer att med framförallt de yngre barnen ha utedagen runt sin skola.

Naturskoledagen är en heldag där naturskoleläraren träffar klassen på morgonen och leder sedan pedagogen och klassen i olika undersökningar, övningar och lekar. Naturskoledagen skall upplevas som lustfylld, spännande och lärorik. Eleverna får själva göra upptäckter och undersökningar i naturen. Naturskoledagen är till allra största delen en utedag men vid riktigt dåligt väder finns möjlighet att gå inomhus. Lokalerna används också för efterarbete och fördjupade studier av det som eleverna upptäckt ute.

Naturskolan erbjuder ett smörgåsbord av teman, totalt 15 st. Varje tema har en tydlig koppling till läroplanen och kursplanerna inom flera av skolans ämnen och för olika åldrar.

Naturskolans elevteman finns beskrivna på www.sollentuna.se/naturskolan.

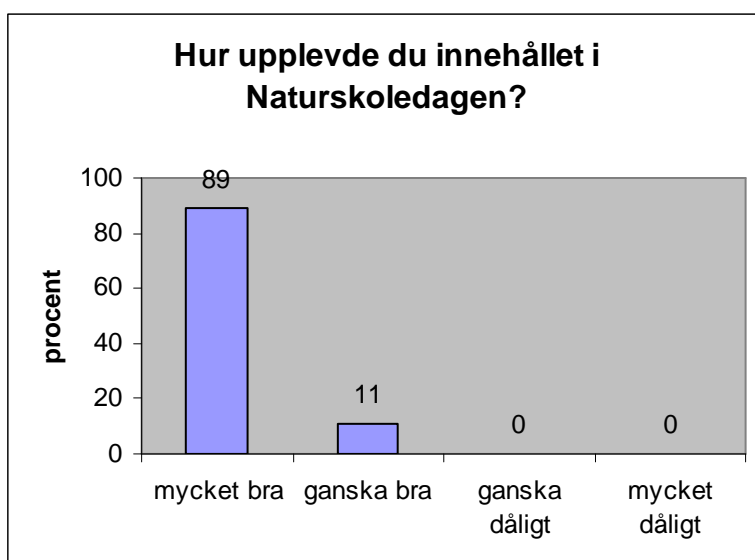

Abonnemangskurs

Den 28 april ordnades en abonnemangskurs på Naturskolan. Lärare från abonnemangsskolorna bjöds in till rubriken "utomhuspedagogik, står det i kursplanen?" 19 stycken lärare kom till träffen och diskuterade hur utedagen kan användas till ökad måluppfyllelse. Träffen är ett utmärkt tillfälle till diskussion och utbyte av erfarenheter. Under hösten inbjöds till en liknande träff, nu med rubriken "frön och frukter", den 6 oktober. Naturskolan visade hur höstens frön och frukter kan användas i undervisningen, hur form och färg är viktiga för fröers spridning. 23 lärare kom till höstens träff.

Utvärdering av årets utedagar

Pedagogerna som varit med klassen på Naturskolan besvarar en webb-baserad enkät efter utedagen. Enkäten skickas och returneras anonymt via mail. Enkäten består av 7 frågor och läraren har också möjlighet att lämna egna synpunkter. Enkäten används som ett verktyg för att säkra kvaliteten på Naturskolans verksamhet. Följande enkätsvar kommer enbart från höstterminens utedagar, då vi gjort ett byte av enkät till en proof-enkät. Svarsfrekvensen har varit 54%.

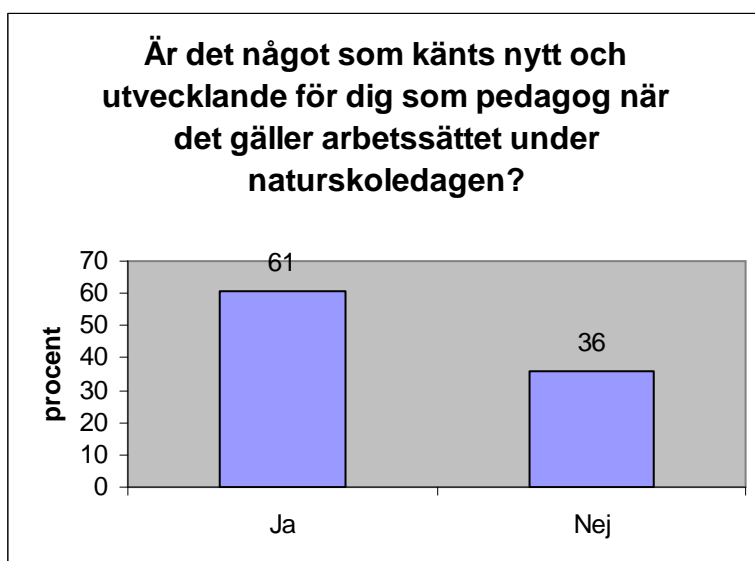
Kommentarer från enkäten:

”Bra nivå som passade våra gruppen. Bra med ett mer utvecklat innehåll.”

”Kul, mycket inspirerande dag där alla var jättenöjda!”

”Toppendag. Kändes oerhört proffsigt och genomtänkt, passade 4.orna perfekt.”

”Mer lupptittande på småkryp.”

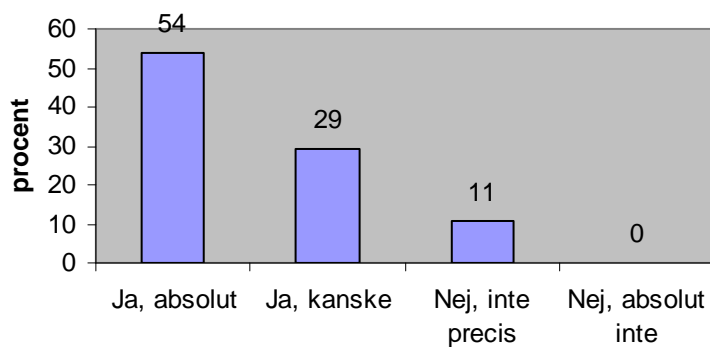
Kommentarer från enkäten:

”Jag tycker det är bra att arbetssättet liknar det vi har på skolan.”

”Till viss del, men varit på samma tema med andra klasser.”

”Det var min första kontakt med Naturskolan. Jag har lärt mig mer om hur man med ganska enkla knep kan forma lektioner utomhus.”

Har Naturskoledagen gjort dig mer motiverad att arbeta med utomhuspedagogik?

Kurser i kursprogram – Utomhuspedagogiskt Centrum

Kursutbudet för läsåren 08/09 och 09/10 presenteras på www.sollentuna.se/naturskolan.

Kurserna arrangeras av Utomhuspedagogiskt Centrum dvs Naturskolan och Tegelhagen gemensamt. Kursen ”slöjda ute” i september genomfördes vid Tegelhagens uteklassrum.

Kurserna vänder sig till personal inom förskola, skola och fritids och marknadsförs i Sollentuna samt grannkommunerna Danderyd, Lidingö, Vallentuna och Täby. Följande kurser i kursprogrammet genomfördes under 2009:

- Is och Eld 12 februari
- Säkert ute 10 mars
- Fritids ute 24 mars
- Utomhuspedagogik för förskolan 14 april
- Att lära in engelska ute 6 maj
- Slöjda enkelt ute 25 september
- Fritids-ute 13 oktober och 1 dec
- Att lära in matte –ute 3 november

	2005	2006	2007	2008	2009
Antal deltagare/ antal dagar	79/5= 16	65/4= 16	64/5= 13	55/4 14	76/7 11

Skräddarsydda kurser

Utomhuspedagogiskt centrum erbjuder också skräddarsydda kurser. Det är anpassade kurser för förskola, skola och fritids för att underhålla och utveckla kunskapen i utomhuspedagogik och hållbar utveckling.

Datum	Beställare/ innehåll	Antal deltagare
29/1	Föreläsning utomhuspedagogik, förskolechefer	100
9/2	Natura, Vildmarken	Ca 40
27/3	Friluftsförskolor AB	14
21-22/9	Ute är inne, workshops	Ca 80
29-30/9	Mosskurs i samarbete med artdatabanken och SLU	15
26/10	Byleskolan, Täby	25

Från kursdeltagares skriftliga kommentarer på utvärderingen ”Hur upplever du kursen som helhet”?

Många bra tips och utbyte med andra förskolor och deras arbetssätt.

Roligt och givande.

Bra organiserat och genomfört.

Kursen ger mycket bra inspiration och fokus på vårt arbete med att utveckla verksamheten i närmiljön.

Bra med praktiska övningar

Intresserad, kunnig och positiv ledare.

Bra blandning av praktik och diskussion.

Projekt

Naturskolan har varit involverad i projektet ”ökad måluppfyllelse i NO genom utomhus- och äventyrspedagogik” som är kopplat till Tegelhagens elever i åk 4 och 5. Tre extra utedagar genomfördes, bl a med en planetvandring och utetema kring rymden.

Naturskolans medverkan i projektet minskade under våren, då personalsituationen inte gav något utrymme.

Naturskolan har startat ett treårigt projekt tillsammans med Stiftelsen Håll Sverige Rent. Det är en stor utbildningsinsats där Naturskolan åker runt till skolor och förskolor i Sollentuna samt grannkommunerna och håller ”inspirationsträffar” kring Grön Flagg. 2009 har varit en uppstart med två träffar. Anna Carin har deltagit på en konferens i Skåne den 5-6 november tillsammans med andra utbildare. Under 2010 kommer projektet innebära mer än 10 inspirationsträffar och också nätverksträffar.

Personal

Under 2009 har bemanningen på Naturskolan varierat. I huvudsak har det varit ca 1,75 tjänst under våren och 1,5 tjänst under hösten. Anna Carin Nyberg jobbade heltid hela våren. Då Kalle Lindeborg var sjukskriven en stor del av vårterminen fick olika vikarier anlitas. Ingrid Waldenström och Lotta Fabricius jobbade vissa perioder. Kristian Kinde provade på naturskolelärarjobbet ett par dagar på våren och vi anlidade en vikariepool under några dagar i maj, när det var som mest att göra. Alla inbokade klassdagar och kurser genomfördes trots en otillfredsställande personalsituation.

Kalle tog tjänstledigt för studier från 1 juli och Gunnar Hallberg anställdes som vikarie från och med läsårets början. Under höstterminen jobbade Gunnar heltid och Anna Carin halvtid för att på den andra halvtiden jobba som gästadjunkt på Stockholms universitets lärarutbildning.

Kompetensutveckling

Anna Carin deltog på Naturskoleföreningens kurs och årsmöte i Helsingborg. Anna Carin deltog på No-biennalen i Södertälje som en del i NO-projektet ”ökad måluppfyllelse”.

Personalen på Naturskolan deltar kontinuerligt i enhetens gemensamma ”husmöten” och deltar i Olweusgruppens möten.

Övrigt

Naturskolan deltog på skolmässan i Stinsen i januari och marknadsförde sig mot andra skolor. Naturskola för familjen arrangerades 2 söndagar under året, den 10 maj och den 11 oktober. Då kom intresserade familjer och fick en stunds Naturskola, det är ett sätt att sprida information till Naturreservatets besökare.

”Julen i naturen” har blivit en tradition och på första advent omvandlades Naturskolan till plats för julpysssel. Våldigt många kom och pysslade, vi räknar med ca 200 barn och vuxna.

Sollentuna 2010-01-22

Anna Carin Nyberg
Naturskoleföreståndare